

מסורת הש"ס

(א) לקמן קמז, (ב) נכלים פ"י מ"א ע"ש] נמנות סט; וחס' חמ"א דבר זה כס' דלמר מר כלי אכנסו, (ג) מ"ש זוג שגזארו דלא דילמא ט"י כ"ג, (ד) [לעיל יז,], (ה) [לקמן סז,], (ו) [השכם של מי ממוק מיתב: נמין], (ז) ע"ך ע"כ,

רבינו חננאל

הא דאמר שמואל יוצא העבד בשבת בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, הא והא בחותם דעבד ליה רביה, ובהותם שבכסותו אמאי לא נפיק, חיישין דילמא מיפסק ומירתת מרביה ומקפל לכסותיה ומנח ליה אכפתיה, וכו' ויחנן דאמר הויצא בטלית מקופלת ומנותח לו על כתיפ'בשבת חייב תטא, וכדאמרי ליה לרב חנניא בר שילא רבנן כולוהו לא ליפקו בסרבלא תחמיא, מ"י דת המלך היתה באותה התת כל הקונה סרבלא מייית לא גבי מוכס ויהיב ליה מיכסהו וחותם עליה במטבע של אינק, כדי לידע שנטל מיכסא, וכל טלית שנמנעת בלא חותם אינק בכנפיה, נתפש לרובשה [עליה] כננב המכס, הלכך תחייאר כל אדם לצאת בטלית שתלוי עליה חותם זה, חיישין שמא יפסק החותם ויפני חפור מן המוכס יסירה (מגילה) [נעלין] ויקפלה וישאנה על כתיפו כמשא, לפיכך אסורה [נ"א] אסורן לכל אדם לצאת בטלית שיש עליה חותם, אבל רב חניני בר שילא שיש לו נשואות פנים ואינו חושש מן המוכס מותר לו לצאת בטלית שיש בה חותם שאם יתחקר החותם אינו יודיש, שאינו מתיראי מן המוכס ולא מזולתו, ומפני זה הטעם אסר שמואל לצאת העבד בחותם שעשה לו רבו בכסותו, תנ"י רב העבד בחותם שבצוארו אבל לא בחותם שבכסותו, אינו והא תנינן לא יצא העבד לא בחותם שבצוארו ולא בחותם שבכסותו, וזה אין מקבלין טומאה כו', ושנינן דא ודא דעבד ליה רביה ולא קשיא הא דתנאי יוצא בחותם של טיט דאין רבו [אן קפיד] עליו, וא נפיל לא מייחי ליה בשבת, והא דתנאי לא יצא, בחותם של מתכת קפיד עליה רביה, ואי נפל אידי דמירתת מרביה מייחי לה בשבת, הילכך לא [יצא], הכי נמי מסתברא דשגל טיט כדמסתברא לקמן מסיפא הלכך אפילו עבד ליה רביה נמי אסור דאי מיפסק קפיד עליה משום פסידא ומירתת עבד ומיימי ליה **גידיה: דבר המקפיד עליו רבו. אס יאצד לא יא' דאי מיפסיק מיימי ליה: מפסתברא.** דבשל מתכת קאי מדאינטריך למימי אין מקבלין טומאה ועטמא משום דלאו לנני עבדא: **הני הוא דלא מקבלין טומאה.** משום דלאו כלים מניה הא שאר כלי מתכות מקבלין: כלים דידהו. דמתכות: אלא אי אמרם.

אין זה משום עטרוס כלום. דגזרו עליהן שלא תא' זכן מחורבן

ואילך משום לער זמנ' סוטה (דף מט:): **ושמואל אמר.** ככול דמתני'

ככלא דעבדא ופליג אדרי' אצבו: **חוסס שגזארו.** הוא ככלא

דעבדא והיו עושין אותו משל טיט:

דעבד ליה רביה. אית ליה

במה אשה פרק ששי שבת

והאמר שמואל יוצא העבד בחותם בו'. ולא צעי לאוקמי

מתנייתין בחותם שבכסותו דניחא ליה ^אלאוקמה דדעבד

איהו לנפשיה ואיירי ממני' ככל חותמות: **הא דעבד איהו לנפשיה.**

קשה לרשב"א אמאי שריא ממני' דדעבד איהו לנפשיה צחצר כיון

דליכא קפידא דרבו וי"ל דאיכא קלמ

קפידא אצל לא כל כך כמו דעבד

ליה רביה: **במאי אוקימתא לאא**

אצל אי מיירי דדעבד איהו לנפשיה

אמי שפיר ^דדגזארו ליכא למיחש

דלמא פסיק ליה צדיים כדי שלא יצינו

הרוזין שהוא עבד ^האצל צכסותו ^ו

איכא למיחש דלמא מקפל טליתו

לכסות החוטם ^ז ולא ידע דיש ציה

חיוצ חטאת אצל דדעבד ליה רביה

משום אימתא דרביה ירא לקפל ^ח

והשטא אינו ידע ה"ס לדרב יאחזק

אלא דלא ידע שיש לחוש דילמא

מיפסיק וצמר דמשני ^ט מיימי דרב יאחזק

ונחת לפרושי שיש' חיוצ חטאת צקיפול:

דילמא מיפסק ומרתת ומקפא

א"ה. דניחא ליה טפי

שיהיה מקופל משיראה רבו שנפסק

לגמרי ויסבור שנמזיד פסקו למרוד זו:

לא תצא בהמה בו'. דמיחזי כמאן

דלזיל לחינגא כדפי' צקוי' דלא

מצינן למימר משום דילמא מיפסיק

ואמי לאמוי דהא לעיל (דף נד:)

מפרש דזוג אסור משום דמיחזי

כמאן דלזיל לחינגא ולא קלמר

דלמא מיפסק דומיא דחומס:

מאי שנא זוג שבצוארו דלא

מיפסיק ואמי לאתויי. והא

דמתן לקמן (דף קו:): צני מלכיס יואלן

צוגין וכל אדם אלא שדצרו חכמים

צהוה"א אומר ר"י דמיייר צוגין יקריס

שיואלן זכן צני מלכיס כגון של כסף

ושל זהב דליכא למיחש צהו דילמא

מיפסיק דמסתמא תקועין הן יפה

צשלשלאות של כסף והכא מיייר צוג

דעלמא דומיא דזוג של צהמה ולמאי

דמוקי לה צגמרא' צאריג צכסותו אמי

נמי שפיר: **הב"ע דמחי.** וא"ת

כי היכי דזוג איירי צמחי הכי נמי

איירי חומס שבכסותו צמחי ^ב ואס כן ^ג

אמאי אסור ^ד וי"ל דזוג מותר לפי שדרך

לאורוג צצגד שאין שום צגד שלא

יהא רלזוי לנני ומכשיט מה ולא

הטריחוהו לפוסקו מכל צגדים ולגנות

הצגד אצל חומס אין דרך לעשותו

ככל הצגדים שאינו יפוי הצגד ולכך

גזרו חכמים אפילו צארוג צכסותו

שיהא צריך לפוסקו אטו היכא שאין

ארוג וא"ת אדמפלגי צין זוג שגזארו

לזוג שבכסותו ליפלו צוג שבכסותו

גופיה צין מחי ללא מחי יש לומר

דניחא ליה לאשמעינן דזוג שגזארו

אסור אפילו ^ו צחמיכת הצגד שקציב

זוארו ואינה יכולה ליפול אלא ע"י

חמיכה ^ז: **בדרב הונא בו'.**

ואע"ג דמילתא דרב הונא איימי לעיל

(דף נז:): צני חניא ^ח מדקאמר כל

שהוא אריג משמע דה"ק צין לענין

חניא צין לענין דלמא מיפסיק לא

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף מה:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

מעשה כיון דנאסר צהגאה ע"י כן חשבו כשינוי מעשה:

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף נד:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

מעשה כיון דנאסר צהגאה ע"י כן חשבו כשינוי מעשה:

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף נד:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

מעשה כיון דנאסר צהגאה ע"י כן חשבו כשינוי מעשה:

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף נד:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

מעשה כיון דנאסר צהגאה ע"י כן חשבו כשינוי מעשה:

נח.

והאמר שמואל יוצא העבד בחותם בו'. ולא צעי לאוקמי

מתנייתין בחותם שבכסותו דניחא ליה ^אלאוקמה דדעבד

איהו לנפשיה ואיירי ממני' ככל חותמות: **הא דעבד איהו לנפשיה.**

קשה לרשב"א אמאי שריא ממני' דדעבד איהו לנפשיה צחצר כיון

דליכא קפידא דרבו וי"ל דאיכא קלמ

קפידא אצל לא כל כך כמו דעבד

ליה רביה: **במאי אוקימתא לאא**

אצל אי מיירי דדעבד איהו לנפשיה

אמי שפיר ^דדגזארו ליכא למיחש

דלמא פסיק ליה צדיים כדי שלא יצינו

הרוזין שהוא עבד ^האצל צכסותו ^ו

איכא למיחש דלמא מקפל טליתו

לכסות החוטם ^ז ולא ידע דיש ציה

חיוצ חטאת אצל דדעבד ליה רביה

משום אימתא דרביה ירא לקפל ^ח

והשטא אינו ידע ה"ס לדרב יאחזק

אלא דלא ידע שיש לחוש דילמא

מיפסיק וצמר דמשני ^ט מיימי דרב יאחזק

ונחת לפרושי שיש' חיוצ חטאת צקיפול:

דילמא מיפסק ומרתת ומקפא

א"ה. דניחא ליה טפי

שיהיה מקופל משיראה רבו שנפסק

לגמרי ויסבור שנמזיד פסקו למרוד זו:

לא תצא בהמה בו'. דמיחזי כמאן

דלזיל לחינגא כדפי' צקוי' דלא

מצינן למימר משום דילמא מיפסיק

ואמי לאמוי דהא לעיל (דף נד:)

מפרש דזוג אסור משום דמיחזי

כמאן דלזיל לחינגא ולא קלמר

דלמא מיפסק דומיא דחומס:

מאי שנא זוג שבצוארו דלא

מיפסיק ואמי לאתויי. והא

דמתן לקמן (דף קו:): צני מלכיס יואלן

צוגין וכל אדם אלא שדצרו חכמים

צהוה"א אומר ר"י דמיייר צוגין יקריס

שיואלן זכן צני מלכיס כגון של כסף

ושל זהב דליכא למיחש צהו דילמא

מיפסיק דמסתמא תקועין הן יפה

צשלשלאות של כסף והכא מיייר צוג

דעלמא דומיא דזוג של צהמה ולמאי

דמוקי לה צגמרא' צאריג צכסותו אמי

נמי שפיר: **הב"ע דמחי.** וא"ת

כי היכי דזוג איירי צמחי הכי נמי

איירי חומס שבכסותו צמחי ^ב ואס כן ^ג

אמאי אסור ^ד וי"ל דזוג מותר לפי שדרך

לאורוג צצגד שאין שום צגד שלא

יהא רלזוי לנני ומכשיט מה ולא

הטריחוהו לפוסקו מכל צגדים ולגנות

הצגד אצל חומס אין דרך לעשותו

ככל הצגדים שאינו יפוי הצגד ולכך

גזרו חכמים אפילו צארוג צכסותו

שיהא צריך לפוסקו אטו היכא שאין

ארוג וא"ת אדמפלגי צין זוג שגזארו

לזוג שבכסותו ליפלו צוג שבכסותו

גופיה צין מחי ללא מחי יש לומר

דניחא ליה לאשמעינן דזוג שגזארו

אסור אפילו ^ו צחמיכת הצגד שקציב

זוארו ואינה יכולה ליפול אלא ע"י

חמיכה ^ז: **בדרב הונא בו'.**

ואע"ג דמילתא דרב הונא איימי לעיל

(דף נז:): צני חניא ^ח מדקאמר כל

שהוא אריג משמע דה"ק צין לענין

חניא צין לענין דלמא מיפסיק לא

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף נד:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

מעשה כיון דנאסר צהגאה ע"י כן חשבו כשינוי מעשה:

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף נד:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

מעשה כיון דנאסר צהגאה ע"י כן חשבו כשינוי מעשה:

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף נד:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

מעשה כיון דנאסר צהגאה ע"י כן חשבו כשינוי מעשה:

אע"פ שחברו ברא"ת וקבעו במסמרים טמא. והא

דלמר צהקומין רצ ^ט (נמנות דף נד:): סדין שעשאו וילון טעור מן

המדרס לאו משום קציעות גרידא טעור אלא מיירי שעשה שום

שינוי מעשה. והא דלמר צנגמר הדין (פסהדין דף נד:): כפה

שנתנתו לספר טעור מן המדרס אף על פי שלא עשמה שום שינוי

עין משפט ונר מצוה

יא א ב מיי פייט מהל' שבת הל' יז וישין צמי' סמג לאון סה טו"ע א"ח ס' דש סעף א' צהבים: **יב** ג מיי פ"ח מהל' כלים הלכה טז:

יג ד שס הלכה ח: **יד** ה מיי פ"ב מהל' שבת הלכה י סמג לאון סה טו"ע א"ח ס' דש סעף א' צהבים: **יז**:

יח ז מיי פייט מהל' שבת הלכה יז סמג שס טו"ע א"ח ס' דש סעף א' צהבים: **יח** ז מיי פ"ח מהל' כלים הלכה יז:

גליון הש"ס

רש"י ר"ה בלי גללים שפליה על שפ"ח מהל' שבת פ"ב סמג שס טו"ע צהבים ד"ה גללים, וע' נמנות סט ע"כ מ"ה' כלי גללים:

מוסף רש"י

הויצא בטלית מקופלת. לאמר שמתעל על ראשו הנביא שפליה על תפיו (קטון קמז). חייב חטאת. שאין זה דרך מלנוש

עין משפט
נר מצוה

יֵא יא מִיּוּ פִּיחַ מֹהֶל; כְּלִס הַכֶּסֶּה יֵי; יֵיח ב מִיּוּ פִּיחַ מֹהֶל; כְּלִס הַכֶּסֶּה יֵי; יֵיח ב מִיּוּ פִּי יֵי מֹהֶל; פִּרְה הַכֶּסֶּה עִי;

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אין וכו' הוי בסקל של בהמה. לעיל נב ע"כ:

מוסף רש"י

במהשבה. מחמר שחשב עליו שימנעו שיהא כמות עשוי ולא יוסף חיוקן אחר, כגון גמר מלאכתו ומקבל טומאה (ע"פ ר"ב:) כגון עור מתוקן סתמו למנועם שומד ואותו מקבל טומאה עד שיעשו המנועם, משם עליו לעשותם שלקח, ולפי סבר שם מלאכה, דהשתא מיד ראו לשלמן, מקבל טומאה מיד (מנחות סט, וכו'נ"א מוכח ד.) ונגזן גולמי כלום, דלמר כהכל שחטין (חולין סה.) כל שפחית לוף לשקן ולגרי, ואחר הסם דלמתי מקבין מלאכה הוא וטוהרם, ואם חשב עליו שלא לוף ושלל לשקן, ביאשו מחשבה זו לדי גמר מלאכה מכלן (דקדוין טו.) ואין עולין מוטומאתן משקיבלנה, אלא בשנינו מעשה. שיעשה זה מעשה לקלקלם, שישברו או יקנבם, וכן עד שלא קבלו טומאה אין צדס ר' שמואל הואיל והדיוט יכול להחזירם^[א] ואע"ג דהשתא כלל עינבל לא חזי מידי כיון דהדיוט יכול בקל להחזירם^[ב] מכאן דמחזירי דמי ואם נטמא העינבל נטמא גם הזוג כאילו הן מחזירין נפקא מינה דלכשיחזרו יטמא הזוג את הגווע דז'^[ג] ומיהו כלל חיבור לא יטמא כי אם העינבל לבדו שנגע בטומאה והכי משמע לישאנ דקאמר^[ד] וכי תימא ה"ק אע"ג דלא מחזירי כמאן דמחזירי דמי משמע דאזי כסירה ליה דמנעלי טעמא כחזרת הדיוט משמע דסבר דלא חזי השתא למידי'^[ה] ואי לאו כמחזר חשיב ליה היאך יקבל טומאה מאחר דלא חזי מידי כלל חזר:^[ו] **מתיב רבא** הזוג והעינבל חיבור. שאם נטמא זה נטמא זה והי"מ כשמחזרים אבל שלא בשעת חיבור אם נטמא זה לא נטמא זה ולא חיישין להדיוט יכול להחזיר

מוסף תוספות

א. [ב]הענינה. רע"ט.^א ב. דהא בבליעה תליא מילתא. רע"ט.^ב ג. ועי' פ"י.^ג ד. [כיון] דבפרשת חתב ענין טומאת מת כדכתב (מדבר ל, א.) (ט) תחתטאר, דהחם. רע"ט.^ד ה. ואסיפה דקרא קאי. חי ר"ן. ז. מאי קא פריך. מוס' ה"ל"ט. ח. להחזירה. מוס' ה"ל"ט. ט. חשיב ליה כמחזר. מוס' ה"ל"ט. י. הרי הוא כאילו לא ניטל. רע"ט.^י יא. ולהפריד כמו שיצא. רע"ט.^{יא} יב. דיוקן דכיל אחר הם לא מענין כלי חצוי טמא וחצוי טהור. מוס' ה"ל"ט. יג. ליה רבא לאביי. רע"ט.^{יג} יד. אלא משום סברא דחזרה. רע"ט.^{יד} יו. חשיב ליה לאביי. רע"ט.^{יז} יז. וכי חזין דאפשר להחזירה ההירקן ופרסין מבריייתא. חי ר"ן. יח. כרע"ט^{יח} מוסקף מוס' וכו"ת הוי קאמר. הזוג והעינבל לעולם חיבור אפילו כשנפתרו ואע"ג דלא מחזרי כמאן דמחזרי דמי ואם נטמא זה נטמא זה משום טעמא דהחזיר יכול להחזירי ומחזר חזרה לאו מחזר מחזר הוא. והתנינן וכו'. ונמי מהר"ם.^{יט} יט. וידהיה. רע"ט.^{יט} יט. והעניבל לבדו לא יקבל טומאה כלל. רע"ט.^{יז} קשיא לאביי. רע"ט.^{יז} יז. ויגדי עליו רעו טעמא דר' יוחנן דאמר הואיל ודאוי לגמע בו מים ליתניק וההוא טעמא ליתניה כעובלין אלא בוגין. רע"ט.^{יז} יז. דראי חיבור הם ואם נתפרקו הוה ליה כלי שניטל

נח:

אין כדר' שמואל ב'. דחשיב ליה כלי תשמיש דלדס משום דצעי ליה לקלא דע"י הזוג ששומע יודע היכן בהממו עומדת ומואלה ע"י כך ״והי כמקל של בהמה של מתכת דטומאה הואיל ואדם רודה בה וכו"מ לקמן [סג:] גבי בירות טהורה דמשמיע [קול] ככלי מתכות אינו טמא אלא היכא דצעי ליה לקלא והא דמשני הא דלית ביה עינבל הא דלית ביה עינבל ולא מחלק בלית ביה עינבל בין צעי ליה לקלא בין לא צעי אומר ר"י דלא שכיח שיעשו עינבל אלא אם כן צעי ליה לקלא:

כל דבר אשר יבא. ואע"ג דהאי קרא לא לגבי טומאה כמינ אלא לגבי הגעלה מסתברא דהתם^א אין דיבור מעלה ומוריד^ב ואם אינו ענין להגעלה מנהו לענין טומאה^ג: **מתיב רבא** הזוג והעינבל חיבור. פ' ב'בונטרס מדקרי ליה חיבור ש"מ דכי נתפרדו הוי כלי שניטל מנקטמו ואע"ג דהדיוט יכול להחזיר כל כמה דלא אהדרי^ד לאו שלם הוא וקשה לר"י^ה דהא מעיקרא נמי הוי ידענא דהוי כלי שניטל מקלטו ולהכי פריך למאי חזו ומשני דודאי בנאפי נפשה לא חזו לא זוג ולא עינבל^ו אלא משום דהדיוט יכול להחזירו והכי שפירש נמי והתניא כו' גבי המה מספורת של פרקים לא עיין דההוא דזוג ועינבל משנה היא במסכת פרה (פ"ב משנה ח) וההיא דמספורת בתוספתא דכלים^ז ומפרש הרב פור"ת צדס ר' שמואל הואיל והדיוט יכול להחזירם^ח ואע"ג דהשתא כלל עינבל לא חזי מידי כיון דהדיוט יכול בקל להחזירם^ט מכאן דמחזירי דמי ואם נטמא העינבל נטמא גם הזוג כאילו הן מחזירין נפקא מינה דלכשיחזרו יטמא הזוג את הגווע דז'^י ומיהו כלל חיבור לא יטמא כי אם העינבל לבדו שנגע בטומאה והכי משמע לישאנ דקאמר^{יא} וכי תימא ה"ק אע"ג דלא מחזירי כמאן דמחזירי דמי משמע דאזי כסירה ליה דמנעלי טעמא כחזרת הדיוט משמע דסבר דלא חזי השתא למידי'^{יב} ואי לאו כמחזר חשיב ליה היאך יקבל טומאה מאחר דלא חזי מידי כלל חזר:^{יג} **מתיב רבא** הזוג והעינבל חיבור. שאם נטמא זה נטמא זה והי"מ כשמחזרים אבל שלא בשעת חיבור אם נטמא זה לא נטמא זה ולא חיישין להדיוט יכול להחזיר

דהשתא מיהא לאו מחזירין נינהו וממשנה זו אין לנו להוכיח דמיירי בשעת חיבור כדקאמר וכי תימא כו' אבל מכח ברייתא מוכיח דבשעת חיבור מיירי^כ ומברייתא גרידתא הוה מזי רבא לאומוציה לבאזי אלא דמיחא ליה לאקדושי מהך דמיירי זוגו ועינבל צהדיא לבאזי דאיידי נמי זוגו ועינבל^{כא}: **י** (**וב' תימא בו**)^{כב} והתניא **מספורת של פרקים ואיזבא של רהיטני**. שמי ברייתות הן במסכת כלים^{כג} כל אחד בפני עצמה ובירשא^{כד} קמני צהדיא דכשאינן מחזירין מקבל כל א' טומאה בפני עצמו וגזרו על טומאה שלא בשעת מלאכה שיהא חיבור לטומאה ליטמא זה כשניטמא זה משום דדמי לשעת מלאכה אבל שלא כחיבורין משמע דאפי' גזירה דרבנן ליכא ואם נטמא זה לא נטמא זה^{כה} דלא חייש למה שהדיוט יכול להחזירו^{כו}: **י** (**אלא**) **אמר רבא** הוואי^{כז} ויברא דהקישו. פ' מקבל טומאה הזוג אבל עינבל דאין ראו להקישו לא^{כח} ומספורת ואיזמל נמי כלל חיבור ראוין למעין מלאכה ראשונה ומקבלי טומאה כל אחד בפני עצמו כדחני בתוספתא: **אלא** **אמר רבא בו**. פירש בבונטרס^{כט} דטומאה לא פרח הימנו כשנפרד משקיבל הואיל וראוי להקישו והוה ליה ככלי (עץ) שניקצ בפחות ממוזיל רמון^כ

דלא טהר מטומאה^{כא} ומשמע שרואה לומר דמכאן ואילך לא מקבל^{כב} טומאה^{כג} וקשה לר"י דלמה לא יקבל טומאה כיון דנפתח פחות מכשיעור דהוי כאילו שלם לגמרי ונראה לר"י דודאי גם מקבל טומאה מכאן ולהבא^{כד} ולקונטרס דחקו לפרש כן משום דכשלא היה להם עינבל טהורין ולא מקבלי טומאה אף על גב דראוי להקישו^{כה} ואינו דומה דכשלא היה זו עינבל מעולם ודאי טהור דכיון שעומד ליתן זו עינבל דהא עבד לקלא והוי גולמי כלי מתכות^{כו} אבל משגמר שהיה זו עינבל אף על פי שניטל מקבל טומאה^{כז} שלא בטל מתורת כלי שהיה עליו קודם לכן והר"ם הביא ראיה מחמת שתפרה ושייר פחות ממוזיל רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע פחות

במה אשה פרק ששי שבת

ושל דלת טהור. דלת מחזר לבית הוא שהוא חצור לקרקע ואינו כלי לקבל טומאה חזו העשוי לו בטיל לגביה כדאמר^א בריש פרקין דלעיל^ב כל המחזר לו הרי הוא כמוהו: **של דלת ועשאו לבהמה טמאה**. מכאן ולהבא ואע"פ דלא עבד ביה מעשה אלא שחשב עליו ותלאו ותלייה לאו מעשה היא שכל הכלים **יורדים** לדי תורת טומאה במחשבה שלו: **של בהמה ועשאו לדלת טמא**. ואפי' מכאן ולהבא יקבל טומאה שאין חיבורו מעשה עד שיטנאו מכמות שהיה: **שאין עולין מטומאתן**. מתורת טומאה שירדה להן ואע"פ שעדיין לא נטמאו משנמלך עליהן אין עולין מלקבל טומאה אלא בשנינו מעשה: **עינבל בטדי"ל** שעשו בתוכו להשמיע קול: **אי מנא הוא**. דמכשית חשיב ליה: **עינבל משוי ליה מנא**. בתמיה משום העינבל מי הוי תכשיט: **אין**. עינבל משוי ליה מנא ולא משום תכשיט אלא משום כלי: **כל דבר שינא צאש**. בכלי מתכות משתעי במעשה מדין: **אימא מליעסא**. זוג דלדס: **מי מקבל טומאה**. אפי' דלדס: **העושה וגין למכשפש**. שמפטמין בה סממנין להקטיר ליים דקיי"ל ככריתות (פ"א ד' ^א) שהקול יפה לצשמים: **ולעריסא**. שהמניוק שוכב בתוכה שקורין ציר"ה^ב ומולה זו זגין לקשקש כדי שישמע המניוק וישן: **ולמעפוחם ספרים**. כשנושאין אותן לבית הכנסת שהמניוקות של בית רבן קורין שם מקשקשין הוגין והמניוקות שומעין וצאין: **ולמעפוחם סינוקות**. שחולין בצוארין: **ניטלו עינבלים כו'**. ^א (אם ניטלו קודם שנטמאו תורת טומאה עליהם ומקבלין טומאה כדמפרש

טעמא לקמיה מעיקרא כי אין להם עינבל דקמני טהורין ^ב) דעדיין לא נגמרה מלאכתן אבל משירדה להם תורת טומאה לא בטל שם כלי מעליהם צנטילת העינבל) ואם ניטל לאחר שנטמאו עדיין טומאתן עליהן דלא הוי ככלי שנשצר וצטל מתורת כלי ליתער מטומאתו: **הדיוט**. שאין לריך אומן: **הזוג והעינבל חיבור**. כשהן יחד הרי הן כלי אחד נטמא זה נטמא זה הוה על זה טהור זה. וכיון דקרי ליה חיבור שמע מינה דכי נתפרדו הוי כלי שניטל מקלטו ואף על גב דהדיוט יכול להחזירו כל כמה דלא אהדריה לאו דהאי חיבור דקאמר הכי קאמר אפי' מפורדים קרינן ליה חיבור ואחא לאשמעי' דאם נתפרדו משנטמאו לא עלו מטומאתן: **הא סניא**. גבי ההיא: **מספורם של פרקים**. ששני סנינים שלה מתפרדין: **ואיזמל של רהיטני**. פלייג"א של אומנים מריסים שנותנים האיזמל למוך בין שני עצים העשויין לכך ולאחר מלאכתו נוטלו ומנעינו: **חיבור לטומאה**. ואם נטמא זה נטמא זה: **שלא בשעת מלאכה**. הואיל ואין לריינין להיות מחזירין הוה לכו כשני כלים ואין חיבור ואף על פי שמחזירין דע"כ שלא בשעת מלאכה דומיא דשעת מלאכה קאמר ובשעת מלאכה מחזירין הן אלמא במחזירין עסקינן וגזרו לחומרע על הטומאה דליהוי חיבור ועל האהא דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קמני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להחזיר דודאי ^א) חד מנא הואי כדקמני בצרייתא הזוג והעינבל חיבור וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מנקטמו ^א) ואינו מקבל טומאה העינבל לעצמו אבל הזוג טמא לעצמו דלא בטל ליה מתורת כלי:

שלם הוא: **וכי סימא**. דהאי חיבור דקאמר הכי קאמר אפי' מפורדים קרינן ליה חיבור ואחא לאשמעי' דאם נתפרדו משנטמאו לא עלו מטומאתן: **הא סניא**. גבי ההיא: **מספורם של פרקים**. ששני סנינים שלה מתפרדין: **ואיזמל של רהיטני**. פלייג"א של אומנים מריסים שנותנים האיזמל למוך בין שני עצים העשויין לכך ולאחר מלאכתו נוטלו ומנעינו: **חיבור לטומאה**. ואם נטמא זה נטמא זה: **שלא בשעת מלאכה**. הואיל ואין לריינין להיות מחזירין הוה לכו כשני כלים ואין חיבור ואף על פי שמחזירין דע"כ שלא בשעת מלאכה דומיא דשעת מלאכה קאמר ובשעת מלאכה מחזירין הן אלמא במחזירין עסקינן וגזרו לחומרע על הטומאה דליהוי חיבור ועל האהא דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קמני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להחזיר דודאי ^א) חד מנא הואי כדקמני בצרייתא הזוג והעינבל חיבור וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מנקטמו ^א) ואינו מקבל טומאה העינבל לעצמו אבל הזוג טמא לעצמו דלא בטל ליה מתורת כלי:

שלם הוא: **וכי סימא**. דהאי חיבור דקאמר הכי קאמר אפי' מפורדים קרינן ליה חיבור ואחא לאשמעי' דאם נתפרדו משנטמאו לא עלו מטומאתן: **הא סניא**. גבי ההיא: **מספורם של פרקים**. ששני סנינים שלה מתפרדין: **ואיזמל של רהיטני**. פלייג"א של אומנים מריסים שנותנים האיזמל למוך בין שני עצים העשויין לכך ולאחר מלאכתו נוטלו ומנעינו: **חיבור לטומאה**. ואם נטמא זה נטמא זה: **שלא בשעת מלאכה**. הואיל ואין לריינין להיות מחזירין הוה לכו כשני כלים ואין חיבור ואף על פי שמחזירין דע"כ שלא בשעת מלאכה דומיא דשעת מלאכה קאמר ובשעת מלאכה מחזירין הן אלמא במחזירין עסקינן וגזרו לחומרע על הטומאה דליהוי חיבור ועל האהא דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קמני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להחזיר דודאי ^א) חד מנא הואי כדקמני בצרייתא הזוג והעינבל חיבור וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מנקטמו ^א) ואינו מקבל טומאה העינבל לעצמו אבל הזוג טמא לעצמו דלא בטל ליה מתורת כלי:

שלם הוא: **וכי סימא**. דהאי חיבור דקאמר הכי קאמר אפי' מפורדים קרינן ליה חיבור ואחא לאשמעי' דאם נתפרדו משנטמאו לא עלו מטומאתן: **הא סניא**. גבי ההיא: **מספורם של פרקים**. ששני סנינים שלה מתפרדין: **ואיזמל של רהיטני**. פלייג"א של אומנים מריסים שנותנים האיזמל למוך בין שני עצים העשויין לכך ולאחר מלאכתו נוטלו ומנעינו: **חיבור לטומאה**. ואם נטמא זה נטמא זה: **שלא בשעת מלאכה**. הואיל ואין לריינין להיות מחזירין הוה לכו כשני כלים ואין חיבור ואף על פי שמחזירין דע"כ שלא בשעת מלאכה דומיא דשעת מלאכה קאמר ובשעת מלאכה מחזירין הן אלמא במחזירין עסקינן וגזרו לחומרע על הטומאה דליהוי חיבור ועל האהא דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קמני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להחזיר דודאי ^א) חד מנא הואי כדקמני בצרייתא הזוג והעינבל חיבור וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מנקטמו ^א) ואינו מקבל טומאה העינבל לעצמו אבל הזוג טמא לעצמו דלא בטל ליה מתורת כלי:

מסורת הש"ס

א) כלים פכיה מ"ע מוה' יג: לעיל נב: קדושין נט. [מנחות סט.], ג) לקמן ס"ג, א) מוסף דכלים ב"מ פ"א, ד) פרה פ"ב מ"ח, ה) לעיל מח: [תוספ'] כלים ב"מ פ"ג, א) דף מח: א) רש"ל מוסק כ"ו, א) ואיטו מקבל טומאה הווי לעצמו אבל לענין ספרת טומאה לא פרהה מיניה משקבלה כל"ל והשאר נמתק. רש"ל: ט) [ב"מ פ"ג, א], א) רש"ל ומהר"ם תמכו דכל הק' דיטורי מוס' ה' ס' דיטו' אחד מן מתיב רבא עד סוף ד"ה אלב א' וכו' כדחני בתוספתא, ט) ר"מ מ"ו, א) [בפ"ה דבבא מלעיל], ט) מ"מ מ"ו.

תורה אור השלם
1 כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטורח אף במי נדה יתחשב וכל אשר לא יבא באש תעבירו בבית:
במדר לא כג

הגהות הב"ח

א) אפי' אפי' להאיר גמי ואי לאו חיבור: ב) רש"י ד"ה ניטלו עינבלים וכו' ומשקרא כי אין להם עינבל דקמני טהורין משום דעדיין: ג) ד"ה אלל אמר וכו' דודאי לאו חד מנא:

לעני רש"י

בטדי"ל [בט"ז"ל]. עיבל [לשון של עפוח]. בריצ"ה [בריי"ן]. עריסה. פלייג"א. מקצועה.

רב נסים גאון

הזוג והעינבל חיבור. ראוה לידע כי זה הזוג ולחמי הזוג הנאמרי גבי נידו, והנאמר פי דבר זה במסכת גיורות בפ' ג' מינין, חרצנים אלו החורצינים, הוגין אלו הפנינים דביר ר' יהודה, ר' יוסי אמר שלא חטעה כוונ של בהמה החיצון זוג והפנימי עינבל.

רבינו הגנאל

ושנינן הא דחני אין מקבלין טומאה בדלית ליה עינבל, והוא דחני שטא, כוונ שיש לו עינבל. פי' עינבל, הברזל שבתוך הזוג המקיש דופניו הזוג ומשמיע הקול. וכי הא, מנין למשמיע קול בכלי מתכות שטמא שגאמר כל דבר אשר יבא באש, אפילו דיבור במשמע. ואקשינן במאי אוקימנא להא דחני שטא, כוונ בהמה אין מקבלין טומאה בדלית לה עינבל, אימא מציעתא אין העבד יוצא כוונ שבצוארו אבל יוצא כוונ שבכסותו וזה וזה מקבלין טומאה, ואי לית ליה עינבל מי מקבלי טומאה, והתנן הצושה זגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות ספרים ולמטפחות תינוקות, כולן יש להן עינבליתן טמאין, אין להן עינבליתן טהורין כו'. ושינא הא בתינוק דלקלא עבדי, אבל גזרו כגון העבד דלמכתש עבדי ליה רביה אע"ג דלית ליה עינבל מקבל טומאה. ואקשינן ניטלו עינבליתן עדיין טומאתן עליהן, ואי ניטלו עינבליתן למאי חזו, ושיננן כזה דכיון ההדיוט יכול להחזירו אפי"ם שעדיין לא החזירו כמחזור דמי. איני והא גנינן מספורת של פרקים ואיזמל של הרטיני כו', וכבר פירשנו למעלה. [מח]

^[1] יֵא יא מִיּוּ פִּיחַ מֹהֶל; כְּלִס הַכֶּסֶּה יֵי; יֵיח ב מִיּוּ פִּיחַ מֹהֶל; כְּלִס הַכֶּסֶּה יֵי; יֵיח ב מִיּוּ פִּי יֵי מֹהֶל; פִּרְה הַכֶּסֶּה עִי;

^[2] תוס' ד"ה אין וכו' הוי בסקל של בהמה. לעיל נב ע"כ:

^[3] במהשבה. מחמר שחשב עליו שימנעו שיהא כמות עשוי ולא יוסף חיוקן אחר, כגון גמר מלאכתו ומקבל טומאה (ע"פ ר"ב:) כגון עור מתוקן סתמו למנועם שומד ואותו מקבל טומאה עד שיעשו המנועם, משם עליו לעשותם שלקח, ולפי סבר שם מלאכה, דהשתא מיד ראו לשלמן, מקבל טומאה מיד (מנחות סט, וכו'נ"א מוכח ד.) ונגזן גולמי כלום,

^[4] דלמר כהכל שחטין (חולין סה.) כל שפחית לוף לשקן ולגרי, ואחר הסם דלמתי מקבין מלאכה הוא וטוהרם, ואם חשב עליו שלא לוף ושלל לשקן, ביאשו מחשבה זו לדי גמר מלאכה מכלן (דקדוין טו.) ואין עולין מוטומאתן משקיבלנה, אלא בשנינו מעשה. שיעשה זה מעשה לקלקלם, שישברו או יקנבם,

^[5] וכן עד שלא קבלו טומאה אין צדס ר' שמואל הואיל והדיוט יכול להחזירם(ח) ואע"ג דהשתא כלל עינבל לא חזי מידי כיון דהדיוט יכול בקל להחזירם(ט) מכאן דמחזירי דמי ואם נטמא העינבל נטמא גם הזוג כאילו הן מחזירין נפקא מינה דלכשיחזרו יטמא הזוג את הגווע דז' ומיהו כלל חיבור לא יטמא כי אם העינבל לבדו שנגע בטומאה והכי משמע לישאנ דקאמר(יא) וכי תימא ה"ק אע"ג דלא מחזירי כמאן דמחזירי דמי משמע דאזי כסירה ליה דמנעלי טעמא כחזרת הדיוט משמע דסבר דלא חזי השתא למידי'

^[6] ואי לאו כמחזר חשיב ליה היאך יקבל טומאה מאחר דלא חזי מידי כלל חזר:

^[7] המה מספורת של פרקים לא עיין דההוא דזוג ועינבל משנה היא במסכת פרה (פ"ב משנה ח) וההיא דמספורת בתוספתא דכלים(ז) ומפרש הרב פור"ת צדס ר' שמואל הואיל והדיוט יכול להחזירם(ח) ואע"ג דהשתא כלל עינבל לא חזי מידי כיון דהדיוט יכול בקל להחזירם(ט) מכאן דמחזירי דמי ואם נטמא העינבל נטמא גם הזוג כאילו הן מחזירין נפקא מינה דלכשיחזרו יטמא הזוג את הגווע דז' ומיהו כלל חיבור לא יטמא כי אם העינבל לבדו שנגע בטומאה והכי משמע לישאנ דקאמר(יא) וכי תימא ה"ק אע"ג דלא מחזירי כמאן דמחזירי דמי משמע דאזי כסירה ליה דמנעלי טעמא כחזרת הדיוט משמע דסבר דלא חזי השתא למידי'

^[8] ויברא דהקישו. פ' מקבל טומאה הזוג אבל עינבל דאין ראו להקישו לא(כח) ומספורת ואיזמל נמי כלל חיבור ראוין למעין מלאכה ראשונה ומקבלי טומאה כל אחד בפני עצמו כדחני בתוספתא:

^[9] אלא אמר רבא בו. פירש בבונטרס(כט) דטומאה לא פרח הימנו כשנפרד משקיבל הואיל וראוי להקישו והוה ליה ככלי (עץ) שניקצ בפחות ממוזיל רמון(כ)

^[10] דלא טהר מטומאה(כא) ומשמע שרואה לומר דמכאן ואילך לא מקבל(כב) טומאה(כג) וקשה לר"י דלמה לא יקבל טומאה כיון דנפתח פחות מכשיעור דהוי כאילו שלם לגמרי ונראה לר"י דודאי גם מקבל טומאה מכאן ולהבא(כד) ולקונטרס דחקו לפרש כן משום דכשלא היה להם עינבל טהורין ולא מקבלי טומאה אף על גב דראוי להקישו(כה) ואינו דומה דכשלא היה זו עינבל מעולם ודאי טהור דכיון שעומד ליתן זו עינבל דהא עבד לקלא והוי גולמי כלי מתכות(כו) אבל משגמר שהיה זו עינבל אף על פי שניטל מקבל טומאה(כז) שלא בטל מתורת כלי שהיה עליו קודם לכן והר"ם הביא ראיה מחמת שתפרה ושייר פחות ממוזיל רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע פחות

^[11] ממוזיל רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע פחות

^[12] ממוזיל רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע פחות

^[13] ממוזיל רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע פחות

^[14] ממוזיל רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע פחות

^[15] ממוזיל רמון דטהורה (חולין קלח.) אע"ג דחמת שלם שנקרע פחות